

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2021-01-19 Nr.

Vilnius

Posėdis įvyko 2021 m. sausio 19 d. 09.00–10.25 val. nuotoliniu būdu (pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas).

Posėdžio pirmininkė – Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkė.

Posėdžio sekretorius – Kasparas Večerskis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus vyriausiasis specialistas.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Giedrė Balčytytė, Vyriausybės kanclerė (komisijos pirmininko pavaduotoja), Evelina Dobrovolska, teisingumo ministrė, Arūnas Dulkys, sveikatos apsaugos ministras, Simonas Gentvilas, aplinkos ministras, Saulius Greičius, PAGD direktorius, Darius Jauniškis, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento direktorius, Rustamas Liubajevs, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vadas, Kęstutis Navickas, žemės ūkio ministras, Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, Gintarė Skaistė, finansų ministrė, Jurgita Šiugždinienė, švietimo, mokslo ir sporto ministrė, Monika Navickienė, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, Aušrinė Armonaitė, ekonomikos ir inovacijų ministrė, Gabrielius Landsbergis, užsienio reikalų ministras, Simonas Kairys, kultūros ministras, Dainius Kreivys, energetikos ministras.

Kiti asmenys:

Darius Urbonas, Lietuvos Respublikos Prezidento patarėjas, Dainius Kaunas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau – LRVK) Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos grupės vadovas, Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, Vitalij Dmitrijev, vidaus reikalų viceministras, Darius Domarkas, LR Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Viešojo saugumo politikos grupės vadovas, Darius Vasaris, VRM Viešojo saugumo politikos grupės vyresnysis patarėjas, Lina Bučienė, VRM Viešojo saugumo politikos grupės patarėja, Lina Laurinaitytė – Grigienė, vidaus reikalų ministrės patarėja, Božena Zaborovska – Zdanovič, VRM Strateginės komunikacijos skyriaus patarėja, Mindaugas Kanapickas, PAGD direktoriaus pavaduotojas, Artūras Radvilas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininko pavaduotojas operacijoms, Kristina Deviatnikovaitė, LR Krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) kanclerė, Monika Mertinaitė, KAM Gynybos politikos grupės vyresnioji patarėja, Rasa Kiūdytė, LR Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) vyriausioji patarėja, Loreta Ašoklienė, SAM Visuomenės sveikatos departamento Sveikatos stiprinimo skyriaus vedėja, Ramūnas Dilba, LR Susisiekimo ministerijos kancleris, Sigitas Šliažas, kultūros ministro patarėjas, Tomas Urban, LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento direktorius, Aidas Aldakauskas, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – ŠMSM) Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius, Aušra Juodaitienė, LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Administravimo departamento direktorė.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. COVID-19 epidemiologinės situacijos apžvalga.
Pranešėjas – Sveikatos apsaugos ministerijos atstovas.
2. Policijos taikytų karantino režimo užtikrinimo priemonių apžvalga.
Pranešėjas – Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras.
3. Asmenų judėjimo tarp savivaldybių ribojimo atšaukimo galimybės ir tikslingumas, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją ir analitinius COVID-19 dinamikos duomenis.
Pranešėjai – Sveikatos apsaugos ministerijos, Vyriausybės kanceliarijos atstovai.
4. Pasiūlymai dėl Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 keitimo.
Pranešėjai – ministrai pagal kompetenciją.
5. Dėl galimybės medžiotojams karantino metu vykti į kitą savivaldybę su medžiokle susijusios veiklos vykdymo tikslais.
Pranešėjas – Aplinkos ministerijos atstovas.

POSĖDŽIO EIGA:

Agnė Bilotaitė, vidaus reikalų ministrė, VESK pirmininkė, pasveikino posėdžio dalyvius, pristatė darbotvarkę ir pasiūlė pradėti posėdį.

1. SVARSTYTA: COVID–19 epidemiologinės situacijos apžvalga.

Loreta Ašoklienė, vyriausioji epidemiologė, apžvelgė pastarosios savaitės COVID–19 situaciją pasaulyje, Europoje ir Lietuvoje (susirgimų ir mirties atvejų skaičius). Per paskutinę savaitę susirgimų ir mirčių skaičius pasaulyje ir Europoje išaugo (iš viso pasaulyje šiuo metu yra 5 mln. sergančiųjų, o Europoje – 1 mln.). Sergamumas išaugo 14 Europos Sąjungos valstybių, tačiau Lietuvoje sergamumas mažėja, situacija gerėja palyginus su ankstesnėmis savaitėmis, tačiau ir tyrimų buvo atlikta mažiau – 9 500 (ankstesnėmis savaitėmis virš 11 000). Situacija gerėja visose apskrityse, išskyrus Utenos rajono savivaldybę, kur fiksuojami protrūkiai. Nauji sergamumo atvejai ir toliau fiksuojami globos namuose, darželiuose-lopšeliuose, ligoninėse. Šiuo metu yra 1 910 hospitalizuotų asmenų ligoninėse, prieš savaitę buvo 2 200. Reanimacijoje gydomų pacientų yra 148, prieš savaitę buvo 180. Taip pat mažėja mirčių skaičius, tačiau tarp Europos Sąjungos valstybių Lietuvoje jis išlieka vienas didžiausių.

Taip pat apžvelgtas bendras tyrimų ir naujų teigiamų atvejų skaičius Lietuvoje, 7 dienų sergamumo vidurkis pagal apskritis bei savivaldybes, hospitalizuoti ligos atvejai pagal būklę, ligoninių lovų užimtumas. Informuota apie skiepijimo nuo COVID–19 apimtis (iš viso jau paskiepyta 1,7 % gyventojų arba 50 933 asmenų), pradėtas antras vakcinacijos etapas, antra doze paskiepyta 2 460 žmonių. Lietuva pagal įskiepytų dozių skaičių, tenkantį 100 tūkst. gyventojų, yra 5 Europoje, didžiausios apimtys pasiektos Danijoje, Maltoje, Slovėnijoje ir Italijoje.

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro duomenimis tarp labiausiai paveiktų šalių išlieka Čekija, Airija, Slovėnija ir Lietuva. Tuo pačiu atkreiptas dėmesys, kad ligos epideminė kreivė per pastarąją savaitę mūsų šalyje yra mažėjanti, taigi susirgimų duomenys rodo teigiamus poslinkius.

Aistis Šimaitis, LRVK Projektų valdymo grupės projektų vadovas, papildė SAM atstovės pranešimą, pristatydamas LRVK duomenų darbo grupės analitinių duomenų apžvalgą. Anot jo, jau 18 dienų, kai naujų sergamumo atvejų skaičius mažėja. Praeitą savaitę (2021 m. sausio 11–17 d.) gerėjo dauguma pandemijos rodiklių – paros atvejų skaičius, teigiamų tyrimų dalis, į mobiliuosius punktus besikreipiančių simptominių asmenų skaičius, ligoninių užimtumas ir mirčių nuo COVID-19 skaičius. Per savaitę 14 dienų sergamumo rodiklis Lietuvoje sumažėjo iki 747 naujų atvejų 100 tūkst. gyventojų (prieš savaitę šis rodiklis buvo 1 040), 7 dienų naujų atvejų vidurkis yra 1 078 (prieš savaitę – 1 780), o teigiamų tyrimų dalis yra 11,1 % (prieš savaitę – 14,5 %). Tai rodo, kad esamas karantino priemonių paketas veikia labai efektyviai – pandemijos pagreitis visą savaitę laikėsi tarp -25 % ir -30 %, t. y. tiek paros atvejų skaičiaus, tiek teigiamų tyrimų procento savaitės vidurkis sumažėjo bent 25–30 %, palyginti su ankstesne savaitė. Dabar esame eksponentinio kritimo stadijoje ir, išlaikius dabartines tendencijas 5–6 savaites, situacija turėtų tapti tokia, kokia buvo prieš prasidedant antrajai pandemijos bangai spalį. Mobilumas šalyje tebėra gerokai mažesnis nei lapkritį, bet, išskyrus šventinį laikotarpį, jo lygis aukštesnis už pavasarinį lygį. „Apple“ duomenimis, kasdieniai mobilumo skaičiai pastarąsias 3 savaites lieka nepakitę. Pagal „Google“ duomenis matome, kad po švenčių judėjimo į darbo vietas lygis yra pakilęs, tačiau kiti mobilumo rodikliai kilo nežymiai.

SAM ministras Arūnas Dulkys apibendrina pristatymą. Gruodžio viduryje, kai buvo imtasi priemonių, reikėjo 4-6 savaitių, kad būtų matomi pokyčiai. Dabar eina 5 savaitė. Ligoninėse situacija gerėja, galbūt greitai bus galima sugrįžti prie kitų paslaugų teikimo. Tačiau, tai tik pirmieji požymiai. Iki sausio 31 d. reikšmingų pokyčių dar negalime daryti, tačiau bus galima įsitikinti ar tvarus šis pokytis. Vasario 3-4 savaitę bus nauji viruso valdymo įrankiai – antigenų testai, bus galima pradėti aktyvų testavimą.

VESK pirmininkė A. Bilotaitė paklausė, ar nauja viruso atmaina yra Lietuvoje, L. Ašoklienė teigė, kad nėra patvirtinimų. A. Šimaitis konstatavo, kad latviai savo šalyje kiekvieną savaitę randa naujos atmainos atvejų, todėl ji gali būti ir pas mus, tačiau judėjimo tarp savivaldybių ribojimas nesudaro sąlygų jai plisti. Aplinkos ministras Simonas Gentvilas paklausė sveikatos apsaugos ministro, ar yra plėtojami alternatyvūs būdai, nes medžiotojai išreiškė norą prisidėti prie vakcinavimo. SAM ministras atsakė, kad tinklas plečiamas, kiekvienoje savivaldybėje yra papildomų žmonių, bendradarbiaujama su Vidaus reikalų, Krašto apsaugos ministerijomis. Dėl galimybės prisidėti reikėtų kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių arba koordinatorių.

Taip pat diskutuota dėl COVID-19 valdyti taikomų priemonių, konstatuojant, kad taikomos priemonės yra efektyvios, matomi situacijos teigiami poslinkiai, todėl kol kas taikomų priemonių švelninti nesiūloma.

A. Bilotaitė, atsižvelgdama į pristatymuose išdėstytą informaciją, ekspertų vertinimus bei diskusijos metu aptartus klausimus, pasiūlė VESK nariams priimti sprendimą.

NUTARTA:

Konstatuoti, kad COVID-19 valdymo priemonės, nustatytos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarime Nr. 1226, yra veiksmingos ir prisideda prie COVID-19 epidemiologinės situacijos pagerėjimo.

Sprendimui pritarta bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA: Policijos taikytų karantino režimo užtikrinimo priemonių apžvalga.

Renatas Požėla, Lietuvos policijos generalinis komisaras, pasidžiaugė, kad policijos pareigūnai sveiksta lyginant su kalėdiniu laikotarpiu. Anksčiau izoliacijoje buvo 450 pareigūnų, šiuo metu 150 ir pristatė policijos pajėgų taikytas priemones, skirtas karantino režimui užtikrinti. Per pastarąsias 10 dienų 73 procentais sumažėjo eismas keliuose, per šeštadienį ir sekmadienį – 83 proc. Vien per sausio mėnesį surašyta 3 800 protokolų, apgrežta nuo 3 000 iki 4 000 automobilių per savaitę, iš viso 16 200 per sausio mėnesį. Taip pat kreipiamas didelis dėmesys vakarėliams ir asmenų būriavimuisi, surašoma daug protokolų. VESK pirmininkė A. Bilotaitė paklausė, ar užtenka dabartinių taikomų priemonių, ar reikėtų imtis kažkokių kitokių veiksmų, jei karantinas nebūtų atšaukiamas. R. Požėla atsakė, kad didžiausias dėmesys bus skiriamas savaitgaliams, o darbo dienomis netikėtumo faktorius. Karantino švelninimai galėtų prasidėti nuo ribojimo panaikinimo tarp savivaldybių darbo dienomis, paliekant ribojimą savaitgaliais. Teisingumo ministrė Evelina Dobrovolska paklausė, kiek turime teisminių ginčų, jei yra surašyta daugybė protokolų. R. Požėla atsakė, kad iš 7 000 protokolų, 37 proc. piliečių yra sumokėję baudas.

3. SVARSTYTA: Asmenų judėjimo tarp savivaldybių ribojimo atšaukimo galimybės ir tikslingumas, atsižvelgiant į epidemiologinę situaciją ir analitinius COVID-19 dinamikos duomenis.

VESK pirmininkė pasiūlė ministrams, VESK nariams, padiskutuoti dėl asmenų judėjimo tarp savivaldybių ir iškėlė 3 galimas versijas: judėjimo tarp savivaldybių ribojimo visiškas atsisakymas, judėjimo tarp žiedinių savivaldybių leidimas ir judėjimo ribojimo atsisakymas savaitgaliais. SAM atstovė L. Ašoklienė teigė, kad prie dabartinių ribojimų galime pasiekti gerą tikslą. Virusų plitimas susijęs su judėjimu, todėl siūloma likti prie tų pačių priemonių. A. Šimaitis konstatavo, kad niekas negali pasakyti, koks būtų efektas, jei vieną iš 3 minėtų priemonių išimtume iš bendro paketo. A. Bilotaitė pasiūlė SAM parengti atlaisvinimo strategiją be konkrečių datų. A. Dulkys pritarė šiai minčiai. SAM ministras paminėjo, kad su Nepriklausomų ekspertų patariamąja taryba, sudaryta Ministro Pirmininko 2020 m. gruodžio 18 d. potvarkiu Nr. 183, (toliau – Ekspertų taryba) yra aptaręs 4 karantino apribojimo scenarijus, šiuo metu ruošia paaiškinamąją medžiagą, susistemino pirmojo karantino atlaisvinimus, kaip pavyzdį

dabartinio atlaisvinimui. Taip pat ministras pritarė A. Šimaičio minčiai, kad reikia laikytis viso 3 priemonių paketo, nes nežinia, kas bus išėmus vieną komponentą.

NUTARTA:

Siūlyti SAM parengti laipsniško taikomų karantino režimo ribojimų atlaisvinimo strategiją ir pristatyti ją kitame VESK posėdyje.

Sprendimui pritarta bendru sutarimu.

4. SVARSTYTA: Pasiūlymai dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 keitimo.

ŠMSM ministrė Jurgita Šiugždinienė pristatė galimo mokytojų ir mokinių sugrįžimo į mokyklas strategiją. Pasak jos, viskas priklausys nuo vakcinavimo ir testavimo galimybių. Šiuo metu COVID-19 serga 2 procentai mokytojų ir 1 proc. mokinių. Plačiau situaciją pristatė Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius Aidas Aldakauskas. Jis konstatavo, kad sergamumo virusu lygis grįžta į buvusį prieš karantiną. Nuo gruodžio 20 d. mažėja sergančių mokytojų ir mokinių. Maždaug 400 mokymo įstaigų šiuo metu nėra nei vieno susirgimo atvejo. Anot jo, vakcinavimas galėtų prasidėti nuo pradinukų ir abiturientų, tada būtų skiepijami vis kiti mokiniai. Taip pat kiekvieną savaitę turėtų būti vykdomas mokytojų testavimas. Vaikams, turintiems mokymosi sunkumų, reikėtų organizuoti mokymąsi mokykloje nuotoliniu būdu, tokiu atveju padaugėtų 25 000 mokinių. Kitas žingsnis, po sausio 31 d. ikimokyklinis ugdymas galėtų sugrįžti į mokyklas, taip pat ir abiturientai. Pagrindinį ir vidurinį ugdymą būtų galima organizuoti mišriu būdu, derinant nuotolinį ir kontaktinį. Neformalus švietimas galėtų vykti nedidelėmis grupėmis. Po Velykų, situacijai gerėjant, 20 proc. galėtų dirbti nuotoliniu būdu, 80 proc. kontaktiniu. A. Bilotaitė paklausė A. Dulkio, kaip jis vertina šį planą. A. Dulkys teigė, kad testavimo algoritmai yra sudėlioti, juos reikia įforminti SAM įsakymu ir sulaukti COVID-19 testų. Taip pat reikia numatyti, kas vykdys testus mokyklose, kaip jie pasieks mokyklas, kas apmokys žmones juos atlikti. Reikia sudėti SAM ir ŠMSM algoritmus į vieną.

ŠMSM ministrė pristatė projektą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ pakeitimo“, kuriuo prašoma padėti mokiniams, ugdomiems pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas iš socialiai pažeidžiamų šeimų, kurie neturi sąlygų mokytis namuose ir dėl to praleidžia pamokas, suteikiant jiems priežiūros paslaugas ir galimybę mokytis nuotoliniu būdu iš mokyklos, vaikų dienos centrų ar jaunimo centrų. Mokyklose ir kitose priežiūrą teikiančiose įstaigose būtų užtikrinamos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nustatytos asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi ir kitos būtinos visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis sąlygos.

SAM ministras A. Dulkys pridėjo, kad nutarimo projektas bus papildytas „socialinių burbulų“ papunkčiu, kuris aptartas su premjere ir Ekspertų taryba. Šis papunktis leis bendrauti dviem namų ūkiams, tokiu būdu padedant didesnę izoliacijos stresą patiriantiems žmonėms.

NUTARTA:

1. Iš esmės pritari ŠMSM pristatytai galimo mokytojų ir mokinių sugrįžimo į mokyklas strategijai ir minėtos strategijos pagrindu pasiūlyti, derinant su SAM, parengti atitinkamus Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimo Nr. 1226 pakeitimus.

2. Pritarti ŠMSM ir SAM pristatytiems siūlymams keisti Vyriausybės 2020 m. lapkričio 4 d. nutarimą Nr. 1226.

3. Pavesti SAM parengti apibendrintą nutarimo pakeitimo projektą (apibendrinus pristatytus ŠMSM ir SAM siūlymus) ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

5. SVARSTYTA: Dėl galimybės medžiotojams karantino metu vykti į kitą savivaldybę su medžiokle susijusios veiklos vykdymo tikslais.

Aplinkos ministras S. Gentvilas teigė, kad yra gautas Medžiotojų asociacijos, vienijančios medžiotojų klubus ir būrelius, prašymas, kuriuo išreiškiamas susirūpinimas dėl judėjimo tarp savivaldybių apribojimo asmenims, vykstantiems į kitoje savivaldybėje esančius medžioklės plotus su medžiokle susijusios veiklos vykdymo tikslais. Teigiama, kad dėl šių apribojimų medžioklės plotų naudotojai negali tinkamai vykdyti Lietuvos Respublikos medžioklės įstatyme nustatytų pareigų. Asociacija prašo Aplinkos ministerijos inicijuoti galimybes medžiotojams karantino metu vykti į kitą savivaldybę su medžiokle susijusios veiklos vykdymo tikslais sudarymą. Ministras minėjo, kad medžiotojams būtų išduodamas medžioklės lapas, kaip leidimas, vykti į kitą savivaldybę. Medžioklės vyksta individualiai, todėl sąlyčio taškų tarp žmonių nebūtų. Per medžioklės sezoną žiemą reikia sumedžioti tam tikrą kiekį žvėrių iki pavasario, kitaip tai gali turėti neigiamą poveikį ateityje.

SAM ministras A. Dulkytis pasiūlė šį klausimą apsvarstyti Ekspertų taryboje. Anot jo, iki sausio 31 d. nereikėtų leisti medžiotojams vykti į kitas savivaldybes ir pasiūlė susilaikyti nuo šio prašymo.

E. Dobrovolska konstatavo, kad leidimas medžiotojams vykti į kitas savivaldybes būtų nepagrįstas, tačiau reikia peržiūrėti visus pasiūlymus ir su ekspertais aptarti juos vasario mėnesį. Ekonomikos ir inovacijų ministrė Aušrinė Armonaitė teigė, kad norima laisvinti karantino ribojimus, tačiau reikia jų laikytis ir neišskirti vienos grupės. A. Bilotaitė pritarė pasiūlymui iki savaitės pabaigos surinkti visus siūlymus į vieną paketą, sukviesti Ekspertų tarybą ir juos apsvarstyti. Vyriausybės kanclerė Giedrė Balčytė paminėjo, kad Ekspertų taryba renkasi pirmadieniais, tada ir reikėtų jiems pasiūlyti visą paketą.

NUTARTA:

1. Siūlyti Aplinkos ministerijai pasiūlymą dėl medžiotojų galimybės karantino metu vykti į kitą savivaldybę svarstyti kartu su kitais ministerijų pasiūlymais dėl taikomų karantino režimo ribojimų atlaisvinimo.

2. Pritarti tikslingumui ministerijų pasiūlymus dėl karantino režimo ribojimų atlaisvinimo svarstyti Ekspertų taryboje.

Sprendimams pritarta bendru sutarimu.

Vidaus reikalų ministrė,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkė

Agnė Bilotaitė